

Javaslat

gróf Széchenyi István szellemi hagyatékának a
Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvételéhez

Budapest, 2014. február 20.

(P. H.)

I.
A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó neve: Széchenyi Alapítvány

II.
A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Gróf Széchenyi István szellemi hagyatéka

2. A nemzeti értékek szakterület szerinti kategóriája:

Kulturális örökség

3. A nemzeti értéket tartalmazó értéktár megnevezése:

Gróf Széchenyi István szellemi hagyatékának leginkább az írott életművét tekinthetjük. Az eredeti kéziratok – mint források – több közgyűjteményben (leginkább a MTAK Kézirattárában, a Magyar Nemzeti Levéltárban, az Országos Széchényi Könyvtárban, a Duna Múzeumban stb.) található.

Az értéktár alapjául a gyakorlatilag hozzáférhető, nyomtatásban megjelent műveit, illetve a Logod Bt. által kiadott „gróf Széchenyi minden írása” című CD-t tekinthetjük, amely tartalmazza a 2000-ig nyomtatásban megjelent teljes, – adatbázisba szervezett – Széchenyi írott életművét, és a Széchenyi-bibliográfiát is.

A kéziratok mennyisége nagyobb, mint ami eddig kiadásra került. Természetesen a nemzeti érték alatt Széchenyi összes szellemi hagyatékát értjük, függetlenül attól, hogy azt kinyomtatták-e, vagy se.

Az egész Kárpát-medencében, sőt még azon túl is fellelhetők Széchenyi István tevékenységének, hagyatékának eredményei, bizonyítékai. (Lásd a 2/e. sz. mellékletben)

4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Gróf Széchenyi István hatalmas és páratlan életműve, nem csak a saját korában volt kiemelkedő, hanem manapság az utókor számára is igen fontos értékeket hordozó forrás. Cselekvő hazaszeretete minden magyar számára példaértékű. Nem véletlenül nevezték őt a leghívebb és a legnagyobb magyarnak.

Széchenyi személyét általános tisztelet övezi, nem osztja meg a magyarságot. Akik találkoztak az életművével, akiket megérintettek Széchenyi gondolatai, azok szerencsésnek tartják magukat, és a saját területükön tevékenységüket áthatja Széchenyi szellemisége.

Gróf Széchenyi István életműve egyediségével, különlegességével és minőségével a magyarság csúcsteljesítményei közé tartozik, amelyet belföldön és külföldön egyaránt a magyarság eredményeként, kiemelt értékeként tartanak számon. Mindez hozzájárul az új nemzedékek nemzeti hovatartozásának, magyarságtudatának kialakításához, megerősítéséhez.

Gróf Széchenyi István szellemi hagyatéka egyedülálló magyar nemzeti érték és ezért meggyőződésünk szerint jelenleg is rész, de – a 2012. évi XXX. törvény alapján is – része kell legyen a Hungarikumok Gyűjteményének.

5. Indoklás a Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvétel mellett

A Széchenyi-életmű kiemelkedő jelentőségű nemzetközi vonatkozásokban is. Írásai, szellemi tevékenysége és megvalósult projektjei révén kezdődött a modern polgári Magyarország kiépítése, amelynek számos hungarikum jellegű vonatkozása van. Lásd például Csorba László ajánlás II.

http://www.szechenyiforum.hu/szechenyiforum/hirek/6542/514/Csorba_Laszlo_ajanlasi_II

Önmagát magyarnak tekintette és egész életében Magyarország felemelkedésén munkálkodott, azért, hogy a tevékenysége nyomán a követő generációk „a vállára állva” messzebbre láthassanak. Otthon volt Európában. A hitel című műve végén azt tanácsolja, amit ő is követett:

„Csinosítsuk értelmünket, terjesszük tapasztalásinkat, keressük fel a tudóst, társalkodjunk az elmetehetőssel, nagyobbítsuk könyvtárunkat, jutalmazzuk a tudományokban, művészetekben fáradozót, haladót – üljünk kocsira, szálljunk hajóra és nézzük a világot – s emeljük hazánkat dicsőbb nemzetek sorába!”

Nem véletlen, hogy műveit határainkon kívül is figyelemmel kísérték. Részben azért, mert műveinek egy részét németül írta, illetve rendre lefordították azokat. De például érdekesség, hogy 1833-ban dánul megjelent a Lovakról című könyve, vagy finnül ismertetik Széchenyi közéleti szereplését, műveit.

Levelezett öt nyelven Európa-szerte a művelt világgal; filozófiai, irodalmi, gazdasági, műszaki, elméleti és gyakorlati kérdéseket részletezve. A kor jelentős gondolkodója volt, de markáns gyakorlati eredményei miatt nem elsősorban utilitárius filozófusként tekintünk rá.

A Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvételét igen fontosnak tartjuk, és indoklásunk illetve érveink alátámasztásaként öt új Széchenyi-tisztelő támogató ajánlását (lásd a 2/c. sz. mellékletet) csatolni annak bizonyosságául, hogy a határainkon, illetve a Kárpát-medencén kívül a Széchenyi-tisztelet ma is élő valóság, és az ő személye a magyarsággal, Magyarországgal összekapcsolódik.

Beadványunkhoz indoklásként a teljesség igénye nélkül egy bibliográfiát is csatolunk az elmúlt száz esztendőben kiadott idegen nyelvű, illetve Széchenyit a külföldieknek bemutató írásokról. (Lásd a 2/a-róla sz. mellékletet) Ebben kakukktojásként két nagy zeneszerző Liszt Ferenc és Szokolay Sándor egy-egy Széchenyi Istvánról szóló zeneművére is hivatkozunk.

Széchenyi szellemi hagyatékának a Hungarikumok Gyűjteményébe való felvétele elősegíti, hogy:

- még jobban megismerhessük Széchenyi István életművét, és az példaként szolgálhasson minden hazaszerető polgár számára. A Széchenyi-ismeret növelésében kiemelten kell a figyelmet a fiatal korosztályok felé fordítani.

- Széchenyi írott hagyatéka teljes egészében nyilvánosságra kerülhessen. (Szellemi örökségének a legjelentősebb feldolgozatlan részei: a Naplónak több mint a fele nincs lefordítva magyarra, több száz gót betűs levele még nincs kiolvasva és lefordítva magyarra, emiatt a teljes Széchenyi-levelezés, illetve annak kritikai kiadása e nélkül nem történhet meg.)

- 1945 óta nincs átfogó Széchenyi-kutatásra irányuló tudományos program. Fontosnak tartjuk, hogy a tudománypolitika dolgozzon ki erre programot.

E páratlan és hatalmas életmű igényli a védelmet, a folyamatos gondozást, az intézményes gondoskodást és a benne lévő értékek hatékonyabb kamatoztatását.

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

A Széchenyi-bibliográfia több száz oldal terjedelmű könyvben lenne bemutatható (amelyet az áttekinthetőség érdekében nem a teljesség igényével mutatunk be). A 2/a-saját sz. mellékletben felsoroljuk gróf Széchenyi István szellemi hagyatékának zömét kitevő írásainak listáját, valamint a 2/a-róla sz. mellékletben az elmúlt száz év Széchenyi nemzetközi megismerését szolgáló idegen nyelvű tanulmányokat, műveket!

2/b. számon mellékeljük a Logod Bt. által kiadott gróf Széchenyi István minden írását tartalmazó CD-t, amely minden könyvtárnál és gyűjteménynél teljesebb tárháza Széchenyi írásainak.

Ebben helyet kapott két alapvető gyűjtemény is.

- A Bibliográfia, Szentkirályi Elemér: Kalauz Széchenyi István megismeréséhez című munkája, valamint

- dr. Körmendy Kinga: Széchenyi-gyűjtemény című kötete, amely a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárában a Széchenyi kéziratának a katalógusa.

A Széchenyi Fórum portálrendszer (www.szechenyiforum.hu) felépítése szerint alkalmas a Széchenyi-ismereti adatbázisok (pl.: Szentkirályi Elemér Kalauzának, vagyis a Széchenyi-bibliográfia, Széchenyi-művek stb.) befogadására.

Jelenleg a Széchenyi nevet viselő szervezetek szuverén portáljaiból áll, a Széchenyi-ismeret növelését és a szervezetek közötti kommunikációt szolgálja. Itt olvashatók például az értéktárba való felvételt támogató tudósok, művészek, közéleti személyek gondolatai, ajánlásai is.

7. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

Széchenyi szellemi hagyatékának jelenleg még nincs hivatalos weboldala, de a Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvétel ezt a folyamatot is előmozdíthatja.

Lehetséges, ajánlott portál a www.szechenyiforum.hu. portálrendszer, amely áll

- a Széchenyi Fórum főportálból, és

- "n" számú azonos szervezettségű szuverén multimédiás eszközrendszerrel működő portálból, amelyek a Széchenyi Fórumtól független névvel, grafikával, fejléccel rendelkezhetnek. Ezek – egy-egy Széchenyi-tisztelő valóságos –, vagy önszerveződő pl. egymástól térben távoli hasonló érdeklődésű alkotói, relikviagyűjtői stb. közösséget szolgálnak ki. Ezek már 2013 márciusa óta működnek.

- továbbá Széchenyi-ismereti adatbázisokból. Ezek még fejlesztés alatt – koncepcionálisan – léteznek pl.: Széchenyi-művek, életút, bibliográfia, ikonográfia, Széchenyiről írt versek tára, Széchenyi-emlékhelyek, Széchenyi-kvíz stb.

III. MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet

Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

1/a. sz. fénykép. Festmény (Amerling után, 19. század vége)

1/b. sz. fénykép. Dombormű (Buday Miklós, 1991)

1/c. sz. fénykép. Ceruzarajz (Bartók Ágoston, 1864)

A Magyar Értéktárba elhelyezve

2. sz. melléklet

A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok

2/a-saját sz. melléklet

Gróf Széchenyi István művei
(felsorolás a teljesség igénye nélkül)

Projektuma A' Magyar Országonn felállítandó Lovas-pályázás Törvényeinek. Debrecen, (s.n.)
1821. 4. p.

Einstweiliger Vorschlag der Gesetze und Regeln des in Ungarn einzuführenden Wettrennens.
Debrecen, (s.n.) 1821. 4. p.

Fuchsjagd-Equipage. Sopron, (s.n.) 1823. 15. p.

A 'Magyar Országí Ló-Pályáztatásnak Törvényei. Pozsony, Wéber S. Lajos, 1827. 8. p.

Gezetze und Regeln für das am 4. Juny 1827 und den folgenden Tagen zu Pesthi n Ungarn,
abzuhaltende Pferderennen. Pozsony, Wéber S. Lajos, 1827. 8. p.

Körlevél. Pest, (s.n.) 1827.

Pesti gyepen volt ló-futtatások. Júniusban 1827. Első esztendei tudósítás. Pest, Trattner
Nyomda, 1827. 24. p.

Előre szóló Tudósítás a jövő 1828-ban tartandó ló-futtatásról s arra meghívás. Pest, (s.n.)
1827. 3. p.

Lovakrul. Pest, Trattner-Károlyi Nyomda, 1828. 245. p.

Pesti ló-versenykönyv 1828-ból. Pest, Trattner Nyomda, 1828. 44. p.

Casinatorul Tudnivalók. Pest, (s.n.) 1. p.

Pesti ló-versenykönyv 1829-re. Pest, (s.n.), 1829.

Hitel. Pest, Trattner-Károlyi Nyomda, 1830. 270. p.

Világ vagy is felvilágosító töredékek némi hiba 's előítélet eligazítására. Pest, Landerer
Nyomda, 1831. 539. p.

Kedves Jobbágyim! Cenk, (s.n.), 1831. 3. p.

Magyar játékszinrül. Pest, Landerer Nyomda, 1832. 94. p.

Gróf Andráshy György és gróf Széchenyi Istvánnak a 'budapesti Híd-Egyesülethez irányzott jelentése midőn külföldről visszatérének. Pozsony, Landerer Nyomda, 1833. 114. p.

Stádium. Lipcse, Wigand Ottó Nyomdája, 1833. 299. p.

Über die Donauschiffart. Ofen, Gyurján-Bagó Nyomda, 1836. 211. p.

Néhány szó a lóverseny körül. Pest, Heckenast Kiadó, 1838. 240. p.

Selyemrül. Pest, Trattner-Károlyi Nyomda, 1840. 56. p.

Sopron-Vasi Szederegylet könyv. Sopron, Kulcsár Katalin Nyomda, 1841. 24. p.

A' Kelet népe. Pest, Trattner-Károlyi Nyomda, 1841. 387. p.

A' Magyar Académia körül. Pest, Trattner-Károlyi Nyomda, 1842. 56. p.

Üdvlelde. Pest, Trattner-Károlyi Nyomda, 1843. 137. p.

A Jelenkorban megjelent Adó és Két garas. Buda, Egyetemi Nyomda, 1844. 308. p.

Magyarország kiváltságos lakosihoz. Cenk, (s.n.), 1844. 36. p.

Eszmetöredék, különösen a Tisza-völgy rendezését illetőleg. Pest, Trattner-Károlyi Nyomda, 1846.

Balatonai gőzhajózás. Pest, Trattner-Károlyi Nyomda, 1846. 34. p.

Politikai program-töredékek. Pest, Trattner-Károlyi Nyomda, 1847.

Véleményes jelentés a tiszaszabályozási ügy fejlődéséről. Pozsony, Belnay Nyomda, 1848. 70. p.

Javaslat a magyar közlekedési ügy rendezéséről. Pozsony, Belnay Nyomda, 1848. 134. p.

Ein Blick auf den anonymen „Rückblick“.... London, Williams and Nortage Kiadó, 1859. 520. p.

Magyarország sarkalatos törvényei, s államjogi fejlődése 1848-ig. Pest, Eggerberger Kiadó, 1864. 168. p.

Hunnia. Pest, Heckenast Gusztáv, 1858. 246. p.

Buda-pesti por és sár és gróf Széchenyi István levelei. Pest, Heckenast Gusztáv, 1858. 138. p.

Garat. Budapest, MTA, 1912. 218. p.

Önismeret (Önismeret és Nagy magyar szatíra). Budapest, Athenaeum Nyomda, 1875. 894. p.

Beszédei. Budapest, MTA, 1887. 630. p.

Leveli. Budapest, MTA, 1891. 810. p.

Hírlapi cikkei. Budapest, MTA, 1893-94. I-II. kötet. 564, 692. p.

Leveli szüleihez. Budapest, MTA, 1896. 339. p.

Gróf Széchenyi István írói és hírlapi vitája Kossuth Lajossal. Budapest, Egyetemi Nyomda, 1927-1930. I-II. kötet. 846, 1211. p.

Döblingi irodalmi hagyatéka. Budapest, Athenaeum Nyomda, 1921-1922. I-II. kötet. 712, 712. p.

Naplói. Budapest, Egyetemi Nyomda, 1925-1939. I-VI. kötet. 929, 823, 810, 754, 710, 840, 810. p.

Széchenyi István intelmei fiához, Bélához. Budapest, Stúdium Nyomda, 1942. 72. p.

Széchenyi pesti terve. Budapest, Szépirodalmi Kiadó, 1985. 392. p.

Diszharmonia és vakság. Budapest, Helikon Kiadó, 1988.

2/a-róla sz. melléklet

Széchenyit bemutató idegen nyelvű könyvek, műalkotások
(a teljesség igénye nélkül)

András Antal Deák, Amelie Lanier: Die Verbindung von Stephan Széchenyi und Georg Sina und das Unternehmen Kettenbrücke. Frankfurt a. M. [etc.]: Lang, 2002.

Andreas Oplatka: Graf Stephan Széchenyi: der Mann, der Ungarn schuf. Wien: Zsolnay, cop. 2004.

Balpataky, Susanne M.: Stephen Széchenyi and his socioeconomic and political ideas. Toronto, 1972.

Baumgarten Sándor: Un patriote hongrois en Grece: Comte Stephan Széchenyi. (Athen) 1967. Klny. Hongrois Evanistés-ből.

Beauvais, Patrice: Széchenyi et la renaissance de la Hongrie. Mexico 1973. Journal Français.

Bettina Gneite: István Széchenyis Kasinobewegung im ungarischen Reformzeitalter (1825-1848): ein Beitrag zur Erforschung der Anfänge der nationalliberalen Organisation im vormärzlichen Ungarn. Frankfurt a. M. [etc.] : Lang, cop. 1990.

- Bóka László: Széchenyi et la letteratura. Corvina 1941. 358. p.
- Boros, Francesco: Il conte Stéfano Széchenyi e l'Italia. Corvina 1941. 639. p.
- Caplovic, Ján: Cenzurovanie Palkovicovej Tatranky Slovenská Literatura 1955. 333. p. (Pozitív vélemény Széchenyiről).
- Csatkai Endre: Die Männer der Familie Széchenyi in Alt-Oedenburg. Oedenburger Zeitung 1933. szept. 17.
- Csatkai Endre: Die Wallfahrt zu Széchenyis Gruft einst und jetzt. Oedenburger Zeitung 1929. ápr. 7.
- Četyre sud by : k istorii političeskoj deâtel nosti I. Sečen i, L. Battâni, S. Petefi i L. Košu ta / Derd Šp ira ; perv. O. V. Gromov ; vstup. Stat â, red. T. M. Islamov. Moskva : Progress, 1986.
- Denis Silagi: Der grösste Ungar, Graf Stephan Széchenyi. Wien; München: Herold, 1967.
- Djordjevic, Dimitrije D. (Baranyi George): Stephen Széchenyi and the awaking of Hungarian nationalism 1791-1841. Balconica l' institut Beograd 1971. 384. p.
- Francis S. Wagner: Széchenyi and the nationality problem in the Habsburg empire. [Boulder] : [s.n.], 1960.
- Francis S. Wagner: The rediscovery of Széchenyi's flute: its journey from Austria to the U.S.A. [New York] : [Rausen Bros.], 1965.
- Fried István: Széchenyi és a szerb-magyar kapcsolatok a romantika korában. Budapest : Akad. Ny., 1967.
- G. F. Cushing: Széchenyi, Kossuth and national classicism in Hungarian literature. [London] : [Univ. of London, School of Slavonic and East European Studies], [1952].
- Gál István: Széchenyi and the Czechs. Budapest: Akad. Kiadó, 1972.
- Gál István: Dickens és folyóirata Kossuthról és Széchenyiről. Budapest: Akad. Ny., 1970.
- Gál István: Magyarország és az angolszász világ. [Budapest] : Argumentum : OSZK, cop. 2005.
- Georg Széchenyi: Graf Stephan Széchenyi: ein persönliches Bekenntnis. Köln; Detroit; Wien : Amerikanisch-Ung. Verl., 1961.
- Barany, George (Bárány György): A Széchenyi-probléma. Széchenyi levele Pierre du Ponceau-hoz, az amerikai filozófiai társaság elnökéhez 1833-ban. Journal of Central European Affairs (New York) 1960. 249, 312. p.
- George Bárány: Stephen Széchenyi and the awakening of Hungarian nationalism, 1791-1841. Princeton, N. J. : Univ. Press, 1968.

George Bárány: The emergence of Széchenyi and Hungarian reform until 1841. Ann Arbor, Mich. ; London : Univ. Microfilms Internat, 1985.

George Barany: LandesBaumeister Csicsinyi and Hungarian political culture: observations about a shifting concept and a shifting man. Budapest : Collegium Budapest Inst. for Advanced Study, 1999.

Gróf Széchenyi István al-dunai diplomáciai kapcsolatai / összeáll., [a dokumentumokat vál., a bevezetést és a jegyzeteket írta] Mészáros Vince / [a német, francia, román és szerb szövegeket ford. Bitay Árpád et al.]. Budapest: Aqua, 1991.

Grünberger, I.: Auf dem Grabe des um sein Vaterland viel verdienten Graf Stephan Széchenyi. Wien, év n.

I. L. Halasz de Berky: Count István Széchenyi : a bibliography of works in the University of Toronto John P. Robarts Research Library. [Toronto] : [Univ.], 1976.

Haraszi Éva: Széchenyi and England. The New Hungarian Quarterly 1967. 25. sz. 156. p.

Johann Weidlein: Graf Stephan Széchenyi über die Nationalitäten in Ungarn. In: Gedenkschrift für Harold Steinacker : 1875-1965.

Joseph Vojdisek: Über Pferde, Pferdezucht und Pferderennen. [Hildesheim]; [New York] : [Olms], [1979].

Kardos Tibor: (Kardos, Tiberio) La formazione culturale de Stefano Széchenyi e L' Italia. Bp. 1941. Rassegna Italiana 537. p.

Kemény G. Gábor: Nemzetiségi és szomszédnépi kapcsolatok. [Subotica] : [s.n.], [1978].

Keresztély Flechtenmacher: Konte Sztefan Szecseni. Jesii: Inst. Albinei, 1839.

Konratovic, Ivinej: gr. Sejceni (sic) ego zitju kultura djeatelj'nost! Ungvár, 1941.

Leslie Peter Pastor: Young Széchenyi: the shaping of a conservative reformer, 1791-1832. Ann Arbor, Mich. : Univ. Microfilms, 1967.

Liszt Ferenc: Magyar történelmi arcképek: Széchenyi István (Hungarian historical portraits István Széchenyi)

Lombroso, Cesare: Lángész és örület. Budapest, Vass, 1906.

Patrice de Beauvais: Széchenyi et la renaissance de la Hongrie. In: Revue d'Histoire Diplomatique 1952.

Puhanszky, Béla: Graf Stephan Széchenyi im deutsch-ungarischen Schrifttum. Tart. Festschrift für Gedeon Batz. (Bp.) 1933. 99. p.

Richard Pražák: Ke stykům Istvána Széchenyiho s Českými zeměmi. In: Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity, C 41. (1994)

Sándor Baumgarten: Un patriote hongrois en Grèce: le comte Étienne Széchenyi. [Athen] : [s.n.], 1967.

Silagi, Denis (Szilágyi Dénes): Der grösste Ungar. Graf Stephan Széchenyi. Wien-München (1967.)

Stephan Környey: Psychische Konsitution und Geisteskrankheit von Stephan Széchenyi. München : Oldenbourg, 1985.

Szokolay Sándor: Organum Hungarorum Op. 200.

Valjavec, Fritz: Die neue Széchenyi-Forschung und ihre Probleme. Jahrbücher für Geschichte Osteuropas 1939. 90. p. és Ausgewählte Aufsätze. München, 1963. 136. p.

von Ralf Haase: Das Wirken Friedrich Lists und István Széchenyis für ein nationales Transportsystem Ungarns. In: Verkehrswissenschaft aktuell ISSN 0043-6844. - 2. Jg. H. 1. (1992).

Wagner Ferenc: (Francis): Széchenyi and the nationality problem in the Habsburg empire. (Boulder) 1960. Klny. Journal of Central European Affairs.-ből 289. p.

Weidlein, Johann: Graf Stephan Széchenyi über die Nationalitäten in Ungarn. Gedenkschrift für Harold Steinacher. München, 1966. 202. p.

2/b. sz. melléklet

Gróf Széchenyi István minden írása CD
A Magyar Értéktárba elhelyezve

2/c. sz. melléklet

Újabb (csillaggal jelölve, bolddal szedve), illetve vonatkozó korábbi támogató ajánlások

Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége*

http://www.szechenyiforum.hu/szechenyiforum/hirek/6545/514/Az__Ausztriai_Magyar_Egyesuletek_es_Szervezetek_Kozponti_Szovetsenek_ajanlasi

Csabai Mária dr. (Budapest)

http://www.szechenyiforum.hu/szechenyiforum/hirek/6504/514/Csabai_Maria_ajanlasi

Csorba László II.* (Budapest)

http://www.szechenyiforum.hu/szechenyiforum/hirek/6542/514/Csorba_Laszlo_ajanlasi_II

Fülöp Tamás dr. (Szolnok/Budapest)

http://www.szechenyiforum.hu/szechenyiforum/hirek/6506/514/Fulop_Tamas_ajanlasi

Hoffmann Rózsa dr. (Budapest)

http://www.szechenyiforum.hu/szechenyiforum/hirek/6538/514/Dr_Hoffmann_Rozsa_ajanlasi

Illés Gyula

<http://www.szechenyiforum.hu/szechenyiforum/hirek/6505/514/IllyesGyulavallomasa>

Imre Balázs, illetve Fritz von Gadow* (Budapest / Kaarst)

http://www.szechenyiforum.hu/szechenyiforum/hirek/6544/514/Imre_Balazs_ajanlasi

Magyar Emlékekért a Világban Egyesület*(Budapest)

http://www.szechenyiforum.hu/szechenyiforum/hirek/6543/514/A_Magyar_Emlekekert_a_Vilagban_Egyesulet_ajanlasi

Sike Lajos* (Szatmárnémeti, Románia)

http://www.szechenyiforum.hu/szechenyiforum/hirek/6541/514/A_Szatmarnemeti_Szechenyi_Kor_ajanlasi

3. sz. melléklet

A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

A Magyar Értéktárba elhelyezve

Imre Balázs ajánlása

Lehetséges, hogy Magyarországon akkor válik igazán megbecsültté Széchenyi István, ha a más nemzetek polgárai felismerik nagyságát és példáját tanítani fogják?

Széchenyi – egy német nemes szemével

A humán erőforrás menedzsment területen befutott pályafutásom kezdetén, 2001-ben, abban a szerencsében részesültem, hogy a világ egyik legsikeresebb vezetői tanácsadó (fejvadász) cégénél, a Spencer Stuart-nál, a cég düsseldorfi irodájánál dolgozhattam egy évet. A vállalat karácsonyi rendezvényén ismerkedtem meg a cég akkor már nyugdíjas korábbi ügyvezetőjével. Hamar feltűnt az, milyen tisztelettel beszéltek vele és róla. Fritz (August Adolf Helmut) von Gadow nemcsak a nevében és származásában volt igazi nemes (családja a 14. századig visszavezethető mecklenburgi birtokos család), hanem a tiszta látásmódjával, emberségével és bölcsességével is kivívta a vállalat munkatársainak a tiszteletét. (Az utódja egy riportban, ami a [Die Welt](#)-ben jelent meg, megemlíti, hogy kifejezetten Fritz von Gadow személyisége volt az, ami őt a céghez csábította.) Miután beszélgetni kezdtem vele, hamar kiderült, hogy többször járt már Magyarországon.

Von Gadow úr iránti kíváncsiságomat csak fokozta, mikor kifejtette: Mindig örül, ha egy magyarral beszélgethet, hiszen példaképe is magyar; úgy hívják: Gróf Széchenyi István. Részletesen elmondta, mekkora öröm volt felfedeznie ezt a csodálatos életművet. Többször járt a nagyceki kastélyban, ott ismerte meg Széchenyi tevékenységét. Olyan lelkesen és tisztelettel beszélt róla, hogy nem lehetett nem észrevenni; a német úr a magyar Széchenyi képében egyfajta példaképre talált. És persze néha meg is lepett, hogy bizony olyan dolgokat is tudott róla, amit én nem... Hosszú beszélgetésünk összefoglalása helyett álljanak itt báró Fritz von Gadow Széchenyivel kapcsolatos gondolatai, saját tollából:

„Évekkel ezelőtt, mikor a feleségemmel egyszer Balfon jártunk gyógy kúrán, egészen véletlenül találtunk rá a nem messze fekvő faluban egy kastélyra, amely megragadott kiegyensúlyozottságával és viszonylagos szerénységével. Láthatólag egy olyan család lakott itt, amely önbizalmát és magabiztosságát nem a külsőségekre alapozta. Mivel ez a beállítódás mindig is tetszett nekem, kíváncsi lettem és egy olyan ember történetét fedeztem fel magamnak, aki kezdett lenyűgözni:

Egy hazafi, aki nem nacionalista – ez egy apró különbség, amit, legalábbis mi németek nem mindig vettünk észre.

Egy univerzálisan képzett ember, aki otthonosan mozog sok idegen nyelvben és országban; s ugyanúgy érdeklik a tudományok, a technika fejlődése, mint a nemzetgazdaságtan, és – ami hozzám különösen közel áll – a mezőgazdaság az akkori kor társadalmi struktúráival együtt.

Miután tovább olvastam róla, mély benyomást tett rám a kiegyezésre, ugyanakkor változásra irányuló felfogása Ausztriával szemben és vitája radikális ellenfelével, Kossuthal.

Röviden: életének minden számomra hozzáférhető vonatkozásában egy olyan embert ismertem meg, aki iránt megbecsülést és csodálatot érzek, és akit egy televíziós interjúban, melyben a példaképem iránt érdeklődtek, mint az életem orientálójaként jelöltem meg. Úgy tűnt, hogy a szerkesztő nem sokat tudott kezdeni a válaszómmal, talán később saját hasznára utána olvasott, mint ahogy remélhetőleg az egyik-másik néző is informálódott Magyarország legnagyobb szülőttéről.”

Később von Gadow úr és felesége egy ebédre is meghívtak magukhoz kaarst-i otthonukba. Erre az alkalomra meglepetésként a Logod Bt. által kiadott Széchenyi cd-t vittem magammal.

Von Gadow úr nagy lelkesedéssel vettette bele magát a Széchenyi írásokba – ennek csak részben volt nyelvi akadálya, hiszen az írások jelentős része német nyelvű.

A fentiek leírásával a mellett, hogy egy számomra kedves, személyes élményt próbáltam feleleveníteni, bízom benne, hogy hozzájárulhatok ahhoz, hogy a Széchenyi-életművet hungarikummá nyilvánítsák és ezáltal még többen felfedezhessék maguknak határokon kívül és belül Széchenyit.

Budapest, 2014. február 17.

Imre Balázs

A Szatmárnémeti Széchenyi Kör ajánlása

|
Széchenyi Alapítvány
Buday Miklós
elnök

A Szatmárnémeti Széchenyi Kör kéri és ajánlja, hogy Széchenyi szellemi hagyatékát a Hungarikum Bizottság a Magyar Értéktárból emelje a hungarikumok sorába.

Itt Romániában Szatmárnémeti térségében – beleértve Kőszegremetét, ahol gróf Széchenyi István halála után emelték az első emlékművet – lelkes csapatot működtetünk, és együttműködve a román szervekkel és intézményvezetőkkel, lakosokkal közös kiállításokat, koszorúzásokat és vetélkedőket szervezünk a legnagyobb magyar tiszteletére.

2014-ben három kiemelt rendezvényt tervezünk.

1. Szeptember első szombatján kárpát-medencei Széchenyi-ünnepség Kőszegremetén. (A rendszerváltás óta ez már a 24-ik ilyen rendezvényünk!)
2. Szeptember 21-én Széchenyi születésnapjára való emlékezés a szatmári Kossuth-kerti Széchenyi-fánál,
3. Október 17-én immár a 5-ik Széchenyi –vetélkedő a Szatmár megyei középiskolásoknak.

Halkan mondom, mert nem szeretném elkiabálni, jóllehet már sokan tudnak róla, megtettük az első lépést ahhoz, hogy két éven belül szép kis mellszobra álljon Szatmárnémeti belvárosában gróf Széchenyi Istvánnak. Kezdeményező a Széchenyi Kör itteni szervezete, amelynek nevében megbízam egy helyi szobrászt, hogy készítse el a gipszmintát, aztán zsúrizzuk és döntünk az öntésről, mert szerintem jó lesz. A Barabás Miklós portré után tervezi a művész megmintázni Széchenyit. A minta költségét én állom, a többit, a bronz és az öntés jóval nagyobb költségét jobbára közadakozásból (talán kevés anyaországi támogatással is?) fedeznénk. Itt máris több magyar vállalkozó és még több civil jelezte nekem, hogy szívesen támogatnak e szép ügyben. A helyi hatalomban még magyar polgármester nélkül is elég erős RMDSZ vezetőivel is lebeszéltem a tervünket, s messzemenően támogatnak! Szóval optimista vagyok, hogy Széchenyihez kapcsolódó tevékenységemet szoborállítással teljesíthetem ki, miután szülőföldemnek már ugyanezért díszpolgára lettem.

Nem egyedül tevékenykedek. Ide írok pár nevet, olyanokét, akik tettek valamit a Széchenyi megismertetéséért.

Ludróczy Sándor Avasújváros polgármestere és Rákos Gyula alpolgármester valamint a községi tanács anyagiakban is segíti a remetei Széchenyi-ünnepséget, több számlát ők fizetnek ki. A legutóbbi két ünnepségen még tűzijátékról is gondoskodtak.

Sziszik József kőszegremetei ref. lelkipásztor az alkalomhoz illő (gyakran Széchenyit idéző) ige hirdetéssel segíti a remetei ünnepséget.

Enyedi István orgonaművész rendszerint külön kis orgonakoncerttel színesíti az ünnepséget.

Dr. Sike Tamás a Szatmár Megyei Múzeum tudományos munkatársa a szatmári kétnyelvű Széchenyi-kiállítás összeállításában és románnyelvű szöveg megszerkesztésben segített.

Hágó Attila Nándornak, a Nagykárolyi Múzeum igazgatójának sokat köszönhetünk a Károlyi Kastélyban megrendezett Széchenyi-kiállítás sikere kapcsán.

Fejér László újságíró, a zilahi Hepehupa folyóirat főszerkesztője külön ügyel arra, hogy Széchenyiről szóló írások is legyen lapjában, tekintettel Széchenyinek a Zsibói Bölénnyel való barátságára is. Tőlem is több cikket kért már e témakörben. Egyebek közt a „Széchenyi és a románok” című írásomat is közöltem nála.

Szilágyi Éva a szatmári Református Gimnázium igazgatója kezdeményezésére a Széchenyi Kör itteni kongresszusán (2011-ben) az iskolának adományozott Széchenyi-domborművénel mindig megünneplik a diákokkal a legnagyobb magyar születésnapját.

Gellért Gyula diószegi lelkipásztor és esperes (Bihar megye) egyik motorja az itteni Széchenyi-huszárhagyományok ápolásának és minden szeptemberben a nagy Széchenyi emlékűnnepség megszervezésének.

A szatmári EKE (Erdélyi Kárpát Egyesület) Márk Nagy János igazgató és munkatársa, Fülöp Szabolcs kaszkadőr és sárkányrepülő vezetésével minden március 15-én nagy biciklis kirándulást szervez, koszorúzással, a kőszegremetei Széchenyi emlékműhöz.

Pop Felician költő, író, a Szatmár Megyei Hagyományőrző Központ igazgatója rendszeresen eljár a Széchenyi-megemlékezésekre. Nem egyszer beszélt arról, hogy Széchenyi román kortársai, például Andrei Saguna szebeni püspök vagy Vasile Goldis aradi író-politikus milyen nagyra értékelte Széchenyit. Több alkalommal idézet is műveikből ezzel kapcsolatban.

Vioral Ciubotă történész, a Szatmári Múzeum nyugdíjas igazgatója segített a Széchenyi-kiállításunk anyagának bővítésében, főleg román vonatkozású anyagokkal. A kiállítás megnyitóján is elmesélte: nagyapjától hallotta milyen sok néprajzi tárgyat adományozott román szülőfaluja (Giungi / Gyöngy), amikor a pesti Nemzeti Múzeum gyűjtést rendezett.

Szatmárnémeti, 2014. február 15.

Sike Lajos
a Szatmárnémeti Széchenyi Kör vezetője, újságíró

Az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetségének ajánlása

|
A Legnagyobb Magyart bécsi magyarként is számon kell tartani: Széchenyi István nem csak Bécsben született és itt keresztelték meg, hanem itt is nevelkedett. Az 1848-as tragikus sorsforduló következtében itt, Döblingben élte le élete utolsó több mint egy évtizedét.

Szülőházán német nyelvű emléktábla emlékeztet személyére; Döblingben, a valamikori szanatórium parkjában fejszobra található.

Széchenyi születésnapján koszorúzással elevenítik fel a bécsi magyarok emlékét; a rendszerváltozás óta magyarországi küldöttségek érkeznek a megemlékezés helyére.

1991-ben Széchenyi István születésének 200. évfordulója alkalmából az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége magyar nyelvű ünnepélyt rendezett a városháza Címer-termében; német nyelven pedig tudományos találkozásra került sor a Wilczek-palotában, Széchenyi szülőházában.

Ünnepi köszöntőt tartott dr. Erhard Busek akkori tudományügyi miniszter és Katona Tamás államtitkár. A szimpózium anyaga nyomtatásban is megjelent Die Vision von Mitteleuropa. Stephan Széchenyi (1791-1860) und seine Reformideen címmel.

Már csak a felsoroltak alapján is egészen természetes lenne, hogy Széchenyi István emléke – hagyatéka hungarikum legyen.

Deák Ernő s.k.
elnök

Csorba László ajánlása II.

Javaslat a Széchenyi Alapítvány elnökének

Tisztelt Elnök úr, kedves Miklós,

ahogy kérted, mindjárt egy friss külföldi példát hadd említsek Széchenyi máig eleven hatásával kapcsolatban.

Az angol hagyományörzés közismerten igen erős és példaként szolgálhat más nemzetek számára is. Nos, a mérnöki tudomány és teljesítmény megbecsülése, illetve a helytörténeti aktivitás találkozási pontján remek akcióra kerül sor hamarosan Nagy-London egyik külvárosában, Hammersmith-ben. Mint tudjuk, a városrész hídját, amely átíveli a Temzét, eredetileg az a William Tierney Clark mérnök tervezte, akiben a Lánchíd tervének kiemelkedő alkotóját is tiszteljük. A hammersmith-i hidat ugyan a múlt századfordulón erősen átalakították, így ma már nem emlékeztet eredeti formájára, de a tervező építész emlékét őrzik tisztelői: az angol mérnökök szakmai egyesülete, a roppant tekintélyes Institution of Civil Engineers szép Clark-emlektáblát fog felavatni a hídfőnél idén tavasszal (május vége, június eleje), hogy a jelen nemzedék körében is fennmaradjon a jeles mérnök emléke.

Clarknak ma már csak két alkotása áll a világban: a kis Temze-híd Marlow városkában és a budapesti Lánchíd. Utóbbi Széchenyi zseniális munkásságának egyik emblematikus főműve -- és W. T. Clark jelenlegi angliai (!) megbecsülése többek között annak köszönhető, hogy részese lett Széchenyi akkoriban európai hírű vállalkozásának. A kölcsönhatás világossá teszi, hogy a "legnagyobb magyar" alkotásai eleve az európai civilizáció jeles vívmányai is, miközben persze híven megjelenítik a magyar karakterjegyeket is.

Clark esetében tehát az angolok AZÉRT tudják megbecsülni egyik jeles honfitársukat, MERT a magyar Széchenyi munkásságában kapott vezető szerepet és így hoztak létre egy KÖZÖS EURÓPAI teljesítményt. Azt hiszem, ez a szempont lényeges lehet az Értéktárral kapcsolatos megfontolásoknál is.

Megemlítem, hogy a Clark-tábla ügyét kiváló angliai hazánkfia, Váczi Sándor mozgatja, akinek minden elismerésre méltó erőfeszítése nyomán nemcsak Hammersmith-ben avatják majd fel Kutas László szobrász szép bronz reliefjét, de a dombormű mása elhelyezésre kerül Budapesten is, a Lánchíd pesti hídfőjének északi karóján álló kandeláber lábazatán. Budapest főváros érdeme, hogy megadta az engedélyeket és vállalta a kivitelezés költségeit. Az avatásra a tervek szerint június 12-én kerül sor, amelyre -- úgy vélem -- joggal elvárhatunk minden Széchenyi-tisztelőt is!

Budapest, 2014. február 16.

Barátsággal üdvözöl,

Csorba László

MAGYAR EMLÉKEKÉRT A VILÁGBAN KÖZHASZNÚ EGYESÜLET

SOCIETY FOR HUNGARIAN MEMORIALS WORLDWIDE
ASSOCIATION POUR LE PATRIMOINE HONGROIS DANS LE MONDE

Buday Miklós
elnök
Széchenyi Alapítvány

Tisztelt Elnök úr!

Értesülve arról már korábban, hogy az Alapítvány Széchenyi István szellemi hagyatékának a hungarikumok közé való emelését szorgalmazta, ezért egyesületünk tagsága nevében szeretném tolmácsolni:

Széchenyi István szellemi hagyatékának a hungarikumok közé emelése jogos igény. Ennek az igénynek irányába mutat Széchenyi István számos külföldi emléke, s azok tisztelete a például a külföldi magyarság és külföldi barátai előtt.

- találkoztunk Széchenyi nevével Londonban a Hammersmith negyed St. Paul templomában (az őt igen tisztelő munkatárs) a híd tervezője William Tierney Clark sírjánál: a templom belső oldalában hatalmas emléktábla feszül nevével, a Híd-ábrázolásával. (Most nem szólva számos jelöletlen londoni Széchenyi-emlékről.)
- járunk akár Marlowban, a Széchenyi-Lánchíd tesvérhídjánál: tábla őrzi alkotása emlékét, s e bájos Temze-parti kisvárosban is. E városkában – ahol a Magyar Évadban egy kiállításunk is megjelent- nem „csak” kizárólag a könyvtárban (jelentős anyaggal) ismerik az alkotó magyar gróf nevét, sokat tudtak róla helyi angol barátaink is. A jeles, patinás és „evezős” kisvárosban a helyi és a megyei önkormányzat (grófság) előljárói is jelen voltak a tárlat megnyitására az angliai Magyar Évadban (MagyarMagic), s meglepően sokat tudtak a Lánchíd megálmodójáról s alkotójáról. (Immár évek óta Marlow az I. kerület testvérvárosa)
- Bécs belvárosa és Döbling jelölt Széchenyi-emlékei mellett már lehetetlen lenne felsorolni a még jelöletlen európai emlékek tömegét Ausztriától- Bajororszáig, Franciaországtól- Törökorszáig. S akkor még nem is szólunk a határon-túli emlékekről. Könyvünk: Széchenyi-emlékek nyomában Európában (2010.) igyekezett éppen az európai emlékekről áttekintő gyűjtést adni)
- Most csak kiemelném példaként: Nagyenyeden jól ismert a Vártemplom melletti parókia oldalán a minden utazó előtt jól látható kétnyelvű tábla (az ő soraival), vagy Bánffyhunyadon a Református templom emléktáblája örökérvényű gondolatával: „Senki ember ne akarja megváltoztatni, vagy éppen elpusztítani egy nemzet nyelvét”.

De sorolhatnánk Kárpátalja (pl. Beregszász), vagy a Felvidék településeinek már megjelölt Széchenyi emlékeit is. Az emlékek sokasága, azok - határainkon túl is jócskán látható - tisztelete is indokolja a szellemi hagyaték felvételét a hungarikumok sorába.

Azaz a „nemzet napszámának” számos jelentős emléke, s - új emléktáblát is érdemlő - emlékhelye van Európában (melyből csak válogatást adhatott egyesületünk a kiállításain, valamint kiadványában) még inkább célszerűvé tenné a ő szellemi hagyatékának a hungarikumok sorába emelését.

A már létező szobrok, emléktáblák regisztrációjára, ápolására, a már jelölt és még jelöletlen emlékhelyek tiszteletére az írott hagyaték kiemelése hasonlóképpen jelentős hatással lehet. Hiszen a szellemi hagyaték közismertsége, ismerete – úgy a hazai és külföldi közönség előtt, s a nevét viselő intézmények, közösségek tekintetében is – az emlékek méltó megbecsülésére, felállítására és ápolására is további serkentő hatással lenne.

Az Egyesület ezért több okból is támogatja a Széchenyi Alapítvány javaslatát.

Budapest, 2014.02.16.

dr. Messik Miklós egyesületi elnök